



ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайну та архітектури	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Дизайн тканин та одягу	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	вибіркова
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	5

ХУДОЖНІЙ РОЗПИС ТКАНИН

Семестр 5 (осінній, 2026 / 2027 н. р.)

Викладач	Малік Тетяна Вікторівна, ст. викладач кафедри «ДТО»
Е-mail	mata.82@ukr.net
Заняття	За розкладом онлайн
Консультації	Під час занять та за домовленістю
Адреса	ауд. 317, корпус 2, поверх 3, вул. Мистецтв, 6
Телефон	+380677841808; +380505518022

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи в робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (*скорочено* – ХРТ); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається – анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати наступним чином: *прізвище завдання*. *Розширення: текст – doc, docx*. Окрім роздруків для аудиторних занять, роботи, що виконані самостійно або індивідуально, мають бути надіслані на пошту викладача.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою навчальної дисципліни «Художній розпис тканин» (ХРТ) є надання знань та навичок з опанування технік різних видів декоративного розпису тканин.

Завдання курсу полягає у забезпеченні відповідної професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі дизайну тканин та одягу з професійною орієнтацією в широкому спектрі його застосування. Дисципліна вміщує теоретичні відомості про види технік художнього оформлення текстилю, інструменти та матеріали, пов'язані з практичним їх застосуванням. Практичний курс будується на послідовному виконанні різноманітних вправ.

Дисципліна забезпечує такі компетентності, як:

інтегральні компетентності:

- ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

загальні компетентності:

- ЗК 9 – Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та

у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК 3 – Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну;
- СК 4 – Здатність застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності;
- СК 5 – Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проєктній діяльності;
- СК 6 – Здатність застосовувати у проєктно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями);
- СК 7 – Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення для створення об'єктів дизайну;
- СК 8 – Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта;
- СК 10 – Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

Програмні результати навчання забезпечують:

у когнітивній (пізнавальній) сфері:

- ПРН 1 – Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях;
- ПРН 4 – Визначати мету, завдання та етапи проєктування;
- ПРН 6 – усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні;
- ПРН 7 – аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проєктних вирішень;
- ПРН 8 – Оцінювати об'єкт проєктування, технологічні процеси в контексті проєктного завдання, формувати художньо-проєктну концепцію;
- ПРН 9 – Створювати об'єкти дизайну засобами проєктно-графічного моделювання;
- ПРН 10 – Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі;
- ПРН 11 – розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах;
- ПРН 12 – Дотримуватися стандартів проєктування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності;
- ПРН 13 – Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну;
- ПРН 15 – Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнотекстилю у мистецьких практиках;
- ПРН 16 – Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності;
- ПРН 18 – Відображати морфологічні, стильові та кольорово-фактурні властивості об'єктів дизайну.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

В процесі вивчення дисципліни ХРТ студент знайомиться з лекційним матеріалом, де викладаються принципи створення виробів різними техніками декоративного розпису. Після лекційного курсу студенти виконують практичні завдання. Дисципліна направлена на оволодіння основними техніками створення текстильного рисунка засобом ручного розпису. Виконуючи практичні завдання, студенти одержують початкові навички створення рисунку на тканинах різного виду та використання його при проєктуванні тканин та одягу. Основна спрямованість курсу – оволодіння основними техніками ручного розпису.

Дисципліна вивчається протягом одного семестру – 5 семестр 3-го року навчання (4 кредити ECTS, 120 навчальних години, в тому числі 60 годин – аудиторні практичні заняття та 60 годин – самостійна, індивідуальна робота студентів).

Всього курс має 2 змістовних модулі.

Модуль 1: 60 год. – практичні заняття, 60 – самостійна робота студентів.

Змістовний модуль 1

Тема 1. Історичні відомості про виникнення і розвиток видів художнього розпису тканин: вступна бесіда.

Тема 2. Матеріали та обладнання. Організація робочого місця. Класифікація і підготовка барвників до розпису, інструменти та інші пристосування для розпису. Бесіда, майстерклас.

Тема 3. Вузликовий батик. Паланги, тритік, ікат, бандан та інші.

3.1. Виконання зразків перев'язаного батику (ікат) – 3-6 зразків.

3.2. Виконання зразків прошивного батику (тритік) – 3-6 зразків.

3.3. Виконання зразків складаного батику (шиборі) – 3-6 зразків.

3.4. Модульна робота. Виготовлення виробу з використанням вивчених технік.

Змістовний модуль 2

Тема 1. Техніки ручного друку; історичний розвиток, інструменти і матеріали. *Бесіда, воркшоп.*

1.1. Виконання зразків з використанням штампів методом від світлого до темного.

1.2. Виконання зразків з використанням трафаретів (одного та декількох) з використанням акрилових фарб.

1.3. Виконання зразків з використанням природних матеріалів.

Тема 2. Художній розпис штучного виробу (футболки, світшоту) акриловими фарбами.

2.1. Розробка ескізу для футболки у техніці ручного розпису, підготовка до розпису.

2.2. Виконання вільного розпису на обраному виробі.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Семінарські та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота студентів спрямована на завершення практичних завдань та розробку ескізів, а також виконання вправ та завершення роботи. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Навчальний посібник «Мистецтво розпису тканин» - протокол Вченої ради від 23.05. 2018 Харків: ХДАДМ, 2018. 99 с.

2. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Художній розпис тканин» спеціалізації «Дизайн тканин та одягу» спеціальності «Дизайн» 6.020200. Харків: ХДАДМ, 2021. 40 с.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Пензлі: щетинисті, круглі і плоскі, різних розмірів, ватяні і поролонові тампони, ножиці, рами для розпису, формочки для фарби, сухі барвники, акрилові фарби для тканини, електропіч, картон, тканина.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є модульний та екзаменаційний перегляд.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. За необхідності студент має спитати дозволу вийти з чату(окрім лекції). У разі відрядження,

хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з навчальним відділом та студентами.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку). Вітається власна думка з теми заняття, яка аргументується матеріалами, зібраними студентом під час самостійної роботи.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Студент повинен виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану. В обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, передбачені навчальним планом. Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх роботах тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено копіювання чужих робіт, студент втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі модульного або екзаменаційного перегляду – студент отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html> <https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

ПРАВИЛА ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Використання інструментів штучного інтелекту у процесі виконання навчальних завдань допускається як допоміжний інструмент на певних етапах роботи зі згоди викладача. Використання ШІ не повинно замінювати самостійний аналітичний, творчий та проєктний процес студента. У разі використання ШІ студент зобов'язаний зазначити у проєкті використаний інструмент та характер його застосування.

Обов'язковою умовою виконання проєктних завдань є фіксація процесу роботи. Студент має здійснювати поетапну фото- та/або відеофіксацію виконання завдання, зберігати робочі матеріали, проміжні результати, пошукові варіанти та інші матеріали, що демонструють послідовність розвитку авторської ідеї. Обов'язковим є поетапне консультування з викладачем у процесі виконання проєкту. Студент має представляти проміжні результати роботи, отримувати та враховувати рекомендації викладача, а також демонструвати послідовність розвитку проєктного рішення. Фото- та відеофіксація процесу, робочі файли, проміжні ескізи є підтвердженням самостійності виконання роботи та авторства проєктного рішення. У разі виникнення обґрунтованих сумнівів щодо самостійності виконання окремих елементів проєкту або використання ШІ, студент зобов'язаний надати матеріали, що підтверджують процес створення роботи, та, за необхідності, продемонструвати етапи її виконання.

Не допускається подання повністю згенерованого за допомогою ШІ результату як самостійно виконаного проєкту, приховування факту використання таких інструментів, а також використання ШІ без критичного опрацювання та творчої адаптації отриманих результатів. ШІ-візуалізація не може замінювати обов'язкові результати, передбачені умовами конкретного завдання. Відсутність підтвердження процесу виконання може бути підставою для незарахування роботи або призначення додаткового завдання для підтвердження рівня сформованих компетентностей.

РОЗКЛАД КУРСУ(відповідно до розкладу) І РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Години	Рубіжний контроль	Деталі
Дати занять визначаються розкладом	1	Бесіда	Вступна бесіда: історичні відомості про виникнення і розвиток видів батику; матеріали та обладнання.	2		
	2	Бесіда, майстер клас	Матеріали та обладнання, підготовка тканини для розпису, організація робочого міста.	2		
	3	практичне заняття	Вузликовий батик (Ікат).	4	Виконання зразків перев'язаного батику (ікат) – 3-6 зразка.	тканини, нитки, допоміжні матеріали, приноситься на заняття.
	4	практичне заняття	Вузликовий батик (шиборі).	4	Виконання зразків складаного батику (шиборі) – 3-6 зр.	тканини, нитки, допоміжні матеріали, приноситься на заняття.
	5	практичне заняття	Вузликовий батик (тритік).	4	Виконання зразків прошивного батику (тритік) – 3-6 зразка.	тканини, нитки, допоміжні матеріали, приноситься на заняття.
	5	практичне заняття	Вузликовий батик (павутинка).	4	Виконання зразків вареного батику «Павутинка» – 3-6 зр.	тканини, нитки, допоміжні матеріали, приноситься на заняття.
	6	практичне заняття	Залікова робота 1 модулю.	10	Виконання штучного виробу (хустка, шарф, парео) або фрагменту тканини якою з вивчених техніках.	тканини, нитки, допоміжні матеріали, приноситься на заняття.
	7	Бесіда, воркшоп	Техніки ручного друку та вільного розпису акриловими фарбами. історичний розвиток, інструменти і матеріали.	2		
		практичне заняття	Виготовлення штампів для друку на тканині.	4	Виконання зразків з використанням штампів методом від світлого до темного.	Матеріали для виконання штампів.
		практичне заняття	Виготовлення трафаретів для друку на тканині.	4	Розробка мотиву та підготовка трафарету.	Папір, різак, пластик.
		практичне заняття		4	Виконання зразків з використанням трафаретів методом від світлого до темного.	Тканина, крилові фарби.
		практичне заняття		4	Виконання зразків з використанням природних матеріалів.	Тканина, крилові фарби, воші та фрукти.
		практичне заняття		2	Розробка ескізу для футболки у техніці вільного розпису.	Папір, пензлі, фарби.
		практичне заняття		2	Підготовка футболки до розпису, перенос рисунка.	Футболка, який олівець, ескіз.
		практичне заняття		8	Виконання розпису.	Футболка, крилові фарби

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою семестрового контролю є екзаменаційний перегляд. Для одержання підсумкової оцінки необхідно пройти всі модульні контролю за семестр і виконати екзаменаційну роботу, яка і презентується під час перегляду. Покращити результат навчання.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ У СЕМЕСТРІ

Тема	Форма звітності	Бали
Теми 1-4	Поточний контроль	0–40
Теми 5-8	Поточний контроль	0-40
	Екзаменаційний перегляд	0-20
	Всього балів	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+	98–100	задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B			незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	5–81						

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали		Критерії оцінювання
A	90-100	студент у повному обсязі опанував матеріали, надав додаткові роботи та приклади за темою. На високому професійному рівні виконав завдання, продемонстрував вмотивовану авторську техніку розпису. Подача робіт охайна, професійна, оригінальна.
B	82-89	Студент повністю оволодів технікою розпису тканин, в повному обсязі виконав практичні роботи, але в процесі виконання допустив декілька незначних помилок, що можуть стосуватися композиції використання прийому.
C	75-81	Студент повністю оволодів матеріалом, в повному обсязі виконав практичні роботи, але припустився грубих помилок у застосуванні прийомів або технік, є проблеми з якістю роботи.
D	64-74	Студент не в повному обсязі оволодів технікою розпису тканин, роботи виконані із значними помилками, грубо оформлені.
E	60-63	дана оцінка є слідством вкрай поганого відношення студента до занять і майже повної відсутності знань з даної дисципліни.
FX	35-59	студент не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем теоретичного і практичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, виконані завдання мають значну кількість суттєвих недоліків і помилок. У цьому випадку для отримання оцінки необхідна додаткова робота по виконанню всіх завдань дисципліни відповідно до програми курсу і повторна перездача.
F	0-34	Пропуск рубіжного контролю.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за участь у конференції за темою дослідження, виконаною в межах дисципліни (5–8), науково-творчі заходи (2–4), активність на заняттях, участь у житті групи (1–2). Максимальна кількість балів-бонусів – 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Основна література:

1. Будяк В., Васильєва М., Малік Т. Кастомізація одягу за принципами синтезу різних видів батику. *Теорія та практика дизайну. Культура та мистецтво*. Київ, НАУ. 2024. Вип. 2 (34). С. 180–188. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.34.21>
2. Касьян Т.К. Навчально-методичний посібник до вивчення курсу «Батик» з дисципліни «Декоративно-прикладне мистецтво» з практикумом у навчальних майстернях для студентів IV курсу в галузі знань 0202 Мистецтво за напрямом підготовки 6.020205 – Образотворче мистецтво, Черкаси, 2009. 67 с.
3. Малиніна А.О. Основи розпису тканини. Харків, «Скорпіон», 2005
4. Малік Т.В. Специфіка викладання дисципліни Художній розпис тканин; Вісник ХДАДМ, Харків, 2022. №2.
5. **Малік Т.** Кастомізація одягу за принципами синтезу різних видів батику. *Теорія та практика дизайну. Культура та мистецтво*. Київ, НАУ. 2024. Вип. 2 (34). С. 180-188. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.34.21>
6. Селищева К.Є. Художній розпис тканини у декоративному мистецтві України XIX початок XXI ст. : магістерська кваліфікаційна робота студентки художньо-графічного відділення факультету мистецтв групи ОМ-м-13 / К.Є. Селищева ; наук. керівник Ю.О.Зенькович. Кривий Ріг, 2018. 134 с. URL: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2787>
7. Семак З.М. Технологія художнього розпису. 2002.
8. Печенюк Т.Г. Розпис тканин в Україні (20-і – поч. 90-х років XX ст. // Автореф. Дис. Канд. Мистецтвознавства. Львів, 1996. 20 с.
9. Посібник з основ розпису тканини. Холодний батик. Для студентів напряму 6.020205 «Образотворче мистецтво» / Укладач О.А. ПоловнаВасильєва. Дніпропетровськ, Акцент ПП, 2015. 31 с.

Додаткова література:

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є.А. Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, М.Є. Станкевич. Львів: Світ, 1993. 272 с.
2. Будяк В., Васильєва М., **Малік Т.**, Гурдіна В. Засоби кастомізації в сучасному дизайні одягу. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2023. № 4. С. 22-29. DOI: https://www.ksada.org/wp-content/uploads/2025/02/diz_tkan_i_odizg-repozitarij-naucalni-publikaczii-20.pdf3
3. Кугай К.Б. Англо-український термінологічний тлумачний словник з дизайну та текстилю / К.Б. Кугай. К.: КНУТД, 2012. 312 с.
4. ВАСИЛЬЄВА М., **МАЛІК Т.** ТЕКСТИЛЬНИЙ ВИМІР КАФЕДРИ ДИЗАЙНУ ТКАНИН ТА ОДЯГУ ХДАДМ ХУДПРОМ: *Український журнал з мистецтва і дизайну*. Спецвипуск до 25-річчя кафедри дизайну тканин та одягу ХДАДМ. Том XXVII. Вип. 1. 2025. С. 117-138. DOI: <https://doi.org/10.61993/2786-7285.2025.01.01>
5. Кара-Васильєва Т, Чегусова З. Декоративне мистецтво України XX століття. У пошуках «великого стилю». К. : Либідь, 2005. 280 с.
6. Лагода О., Гурдіна В., Малік Т. Принтування в дизайні текстильних виробів. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. № 38. 2021. С. 28-35.
7. **Малік Т., Криловська А.** Хустка як аксесуар костюму III науково-практична конференція здобувачів вищої освіти “Сучасний мистецький дискурс очима молодих науковців”. 07.04. 2026 ХДАДМ
7. Сузі Сток. Батик. 2001.

Укладач силабусу

старший викладач кафедри ДТО Малік Т.В.